

# PHÒNG, CHỐNG “TƯ TƯỞNG CẨM CHỪNG” GÓP PHẦN XÂY DỰNG ĐẢNG VÀ HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở VIỆT NAM TRONG TÌNH HÌNH MỚI

TS. ĐỖ THỊ THANH MAI\*

*Thời gian qua, một bộ phận cán bộ, đảng viên có “tư tưởng cẩm chùng”, thiếu quyết liệt trong thực hiện nhiệm vụ, làm chậm tiến độ công việc của tổ chức, ảnh hưởng tiêu cực đến hiệu quả phục vụ Nhân dân, tạo tâm lý “bất mãn” trong xã hội, gây tổn hại đến sự phát triển chung của đất nước. Thực trạng này đòi hỏi phải được nhận diện đầy đủ, chính xác và có giải pháp xử lý triệt để nhằm góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, hoàn thiện bộ máy của hệ thống chính trị, thúc đẩy đất nước phát triển nhanh, hùng cường, phồn vinh và hạnh phúc. Qua đó, củng cố niềm tin của Nhân dân đối với vai trò lãnh đạo của Đảng và hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị ở Việt Nam hiện nay.*

## 1. Những biểu hiện của “tư tưởng cẩm chùng”, nguyên nhân và tác hại

Thời gian qua, Tổng Bí thư, Bộ Chính trị, Ban Bí thư Trung ương Đảng thường xuyên yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng chú ý chỉ đạo chấn chỉnh, khắc phục “tư tưởng sợ sai, dìm dấy, né tránh, làm việc cẩm chùng của một bộ phận cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp”<sup>1</sup>; “tình trạng một bộ phận lãnh đạo, cán bộ có tâm lý chờ đợi, nghe ngóng sắp xếp tổ chức nên hạn chế tính quyết liệt trong triển khai công việc”<sup>2</sup>; “tình trạng làm việc cẩm chùng, ảnh hưởng đến hoạt động của bộ máy”<sup>3</sup>. Phát biểu tại Hội nghị toàn quốc quán

triệt, triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ 11 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII, Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh: “Trong tình hình hiện nay, không có chỗ cho những cán bộ cơ hội, bon chen, trung bình chủ nghĩa, lừng chùng, ngại đổi mới, thu vén cá nhân”<sup>4</sup>. Để thực hiện đúng chỉ đạo của Trung ương, cần nhận diện đầy đủ, chính xác những biểu hiện của “tư tưởng cẩm chùng” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên và sự ảnh hưởng tiêu cực của nó đối với cuộc cách mạng đưa đất nước vươn mình của dân tộc.

Cụm từ “tư tưởng cẩm chùng” được dùng để chỉ một bộ phận cán bộ, đảng viên mang tâm lý thụ động, trì hoãn, biểu hiện qua các hành vi như: “Đi chậm”, “phòng thủ”, “dùn dấy

\* Văn phòng Đảng ủy Quốc hội

công việc”, “đá việc”, “né việc”. Những biểu hiện này dẫn đến việc kéo dài tiến độ, chậm trễ trong giải quyết công việc của địa phương, cơ quan, đơn vị và làm ảnh hưởng trực tiếp đến quyền lợi chính đáng của người dân. Đây cũng là những người mang tâm lý “dao động”, “cầm chừng”, “lùng chừng”, làm việc “cho có lệ”, “cho xong”, “đứng đĩnh”, thiếu tinh thần trách nhiệm, “ngóng chờ” người khác làm trước để tránh sai sót hoặc né tránh trách nhiệm. Hệ quả là làm suy giảm hiệu suất, hiệu quả hoạt động của các cơ quan trong hệ thống chính trị, gây cản trở quá trình đổi mới và phát triển.

Trong quá trình tinh gọn, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, những người mang “tư tưởng cầm chừng” thường có biểu hiện tâm lý “đứng đĩnh”, “chán nản”, thiếu nhiệt huyết, không muốn cống hiến, thụ động “nghe ngóng” kết quả sắp xếp tổ chức hoặc “tính toán” chờ quyết định nghỉ hưu trước tuổi. Tư tưởng này trở thành lực cản đáng kể, làm chậm quá trình đổi mới, gây trở ngại cho nỗ lực quyết liệt của toàn hệ thống chính trị trong công cuộc “sắp xếp lại giang sơn”, tinh gọn tổ chức, nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của bộ máy.

Tâm lý “chờ đợi”, không chuyên tâm trong thực thi nhiệm vụ dẫn đến tình trạng buông lỏng quản lý, kiểm tra, giám sát, tạo điều kiện cho những biểu hiện tiêu cực phát sinh. Điều này không chỉ làm suy giảm hiệu lực, hiệu quả hoạt động của bộ máy, mà còn tạo kẽ hở để các thế lực thù địch, phản động lợi dụng chống phá, xuyên tạc, gây tổn hại đến niềm tin của cán bộ, đảng viên và Nhân dân đối với đường lối cách mạng của Đảng, tiến trình đổi mới quản lý của Nhà nước, đồng thời làm mất đi những cơ hội phát triển quan trọng của đất nước.

### ***Những biểu hiện của “tư tưởng cầm chừng”***

Biểu hiện rõ nét của cán bộ, đảng viên mang tư tưởng “làm việc cầm chừng” là sự thiếu hụt “tinh Đảng”, thể hiện ở việc không đặt lợi ích của Đảng, của Nhân dân, của dân tộc, của loài người lên trên hết, trước hết. Họ làm việc trong trạng thái “miễn cưỡng”, thiếu nhiệt tình, thiếu trách nhiệm, không chủ động, quyết liệt trong giải quyết công việc được giao. Khi đối diện với khó khăn, thay vì tìm giải pháp, họ lại có xu hướng né tránh công việc, “né trách nhiệm”. Thậm chí, khi nhận thấy các quy định chưa phù hợp với thực tiễn, họ cũng không chủ động kiến nghị, đề xuất điều chỉnh nhằm nâng cao hiệu quả công việc.

Chính bởi “tư tưởng cầm chừng” mà lô sũa công thức do một số tổ chức ở Australia viện trợ cho trẻ em trong thời kỳ đại dịch Covid-19 tuy đã về đến Thành phố Hồ Chí Minh nhưng vẫn bị “ách lại” suốt “1 tháng không lấy ra được” chỉ vì chưa hoàn tất thủ tục kiểm tra an toàn thực phẩm<sup>5</sup>. Cũng vì tâm lý “nhùng nhằng”, thiếu quyết đoán, sợ trách nhiệm mà nhiều cán bộ, lãnh đạo không dám triển khai đấu thầu, đấu giá mua sắm công. Hệ quả là, trong khi đại dịch diễn biến nghiêm trọng, tình trạng thiếu thuốc men, vật tư, thiết bị y tế ở các bệnh viện công lại diễn ra khá phổ biến<sup>6</sup>, ảnh hưởng nghiêm trọng đến công tác điều trị, gây tổn thất trực tiếp cho người bệnh và gia đình.

Cán bộ, đảng viên mang tâm lý làm việc “cầm chừng”, “né việc”, “đùn đẩy trách nhiệm”, thiếu quyết liệt trong triển khai nhiệm vụ là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng lãng phí thời gian, công sức, nguồn lực, đất đai, tài nguyên, tài sản công và tư, mua sắm công; nhiều cơ sở nhà, đất không sử dụng, sử dụng kém hiệu quả hoặc không đúng mục đích<sup>7</sup>.

“Tư tưởng cầm chừng” thể hiện rõ ở những cán bộ, đảng viên, công chức “thờ ơ” với công việc, mang tâm lý “sợ sai”, “sợ trách nhiệm”, thực hiện nhiệm vụ được giao chậm tiến độ, chất lượng thấp, hiệu quả không cao. Họ chọn cách “không làm thì không sai”, và cho rằng “đứng trước hội đồng kỷ luật còn hơn đứng trước hội đồng xét xử”. Tình trạng này không chỉ gây phản cảm trong dư luận xã hội, mà còn làm suy giảm niềm tin của Nhân dân đối với đội ngũ cán bộ, công chức trong hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Trong quá trình sắp xếp lại tổ chức bộ máy, nếu người lãnh đạo có “tư tưởng cầm chừng” thì dễ dẫn đến tình trạng bộ máy mới chậm đi vào hoạt động. Công việc được thực hiện một cách đối phó, “lấy lệ”, làm “cho có làm”, thậm chí “uể oải”, “lười xù”. Sự việc gần đây xảy ra ở Trung tâm Chuyển đổi số thuộc Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Trị là minh chứng cho thấy rõ tình trạng này. Cụ thể, ngày 6-3-2025, nhân dịp kỷ niệm 115 năm Ngày Quốc tế phụ nữ 8-3, lãnh đạo Sở và Công đoàn tổ chức đến thăm và làm việc với Trung tâm. Mặc dù đã có thông báo trước, nhưng vào lúc 7h35, khi đoàn công tác đến thì Trung tâm với 15 cán bộ, nhân viên chỉ có duy nhất 1 người có mặt<sup>8</sup>. Sự việc này phản ánh rõ tư tưởng trì trệ, thiếu tinh thần trách nhiệm và là hệ quả trực tiếp của “tư tưởng cầm chừng” trong đội ngũ cán bộ khi thực hiện sắp xếp tổ chức bộ máy.

***Nguyên nhân và ảnh hưởng tiêu cực của “tư tưởng cầm chừng” đối với vai trò lãnh đạo của Đảng và hoạt động của hệ thống chính trị***

Nguồn gốc của “tư tưởng cầm chừng” trước hết bắt nguồn từ bản lĩnh chính trị của mỗi cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu. Căn cứ vào năng lực và phẩm chất của cán bộ,

đảng viên, có thể nhận diện hai nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng này.

*Thứ nhất*, “tư tưởng cầm chừng” bắt nguồn từ sự hạn chế về năng lực của cá nhân trong quá trình thực thi công vụ. Những cán bộ không đủ khả năng giải quyết các tình huống thực tiễn thường lựa chọn biện pháp “an toàn”, thận trọng quá mức, biểu hiện ở tâm lý “co cụm”, “cầu an”. Họ thiếu năng lực dự báo tình huống phát sinh; không đủ khả năng nghiên cứu, phân tích để tham mưu, đề xuất giải pháp xử lý các tình huống phát sinh chưa có quy định cụ thể khiến công việc bị đình trệ, thiếu tính linh hoạt và hiệu quả. Trong quá trình “sắp xếp lại giang sơn”, những người này do không đáp ứng được yêu cầu về chuyên môn, nghiệp vụ nên nảy sinh tâm lý lo lắng cho vị trí công việc của mình, dẫn đến sự “buông xuôi”, “sợ làm nhiều sai nhiều”. Họ không dám đổi mới với yêu cầu đổi mới, khó thích nghi với môi trường mới, mang tâm lý “bất an” trước sự thay đổi. Điều đó thể hiện qua việc vẫn giữ thói quen làm việc cũ, tư duy máy móc, ngại áp dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số vào công việc, ngại bút phá, sáng tạo, từ đó khiến họ làm việc cầm chừng, lơ là công việc, ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng và tiến độ công việc của cơ quan, đơn vị.

*Thứ hai*, “tư tưởng cầm chừng” cũng có thể xuất hiện ở những cá nhân tuy có năng lực chuyên môn nhưng lại thiếu đạo đức cách mạng, thiếu “tính Đảng”. Khi có quyết định bổ nhiệm vào vị trí lãnh đạo, họ nảy sinh tâm lý an phận, yên tâm với “chiếc ghế” hiện tại như một sự bảo đảm “ấm no cả đời”. Những người này thường đặt lợi ích cá nhân lên trên lợi ích của tập thể và Nhân dân, mang tâm lý “so đo”, “tính toán”, tranh thủ cơ hội chờ được “chia

chác”, chờ “xin” mới “cho”, chưa giải quyết công việc nếu chưa có lợi ích riêng; trả lời “lòng vòng”, “đùn đẩy”, “đá việc” cho người khác, đơn vị khác nếu không đạt được mục đích cá nhân. Đây là biểu hiện rõ ràng của “chủ nghĩa cá nhân” - một trong những nguy cơ làm tha hóa đội ngũ cán bộ, đảng viên. Thay vì tìm kiếm giải pháp để thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, họ tìm lý do để biện minh cho sự chậm trễ trong giải quyết công việc. Trong quá trình “sắp xếp bộ máy”, những người này dành nhiều thời gian để tìm hiểu, “nghe ngóng” thông tin về việc điều chỉnh, “sắp xếp nhân sự”, tạo dựng các mối quan hệ để có thể giữ được “vị trí đẹp” hoặc tìm kiếm cơ hội thuận lợi hơn cho cá nhân mình sau sắp xếp.

“Tu tưởng cầm chừng”, “tu tưởng nhùng nhằng” khiến cho “Trên giấy thì cái gì cũng có. Nhưng sự thật, thì việc gì cũng uế oải, lúi xùi”<sup>9</sup>. Chính thái độ làm việc “cầm chừng”, “sợ sai”, “né trách nhiệm” của một bộ phận cán bộ là nguyên nhân chính khiến một số chính sách chậm được triển khai hoặc thực hiện chưa hiệu quả, ảnh hưởng tiêu cực đến tốc độ tăng trưởng của các địa phương và toàn quốc. Chẳng hạn như: Ở tỉnh Đắk Nông, tình trạng một bộ phận cán bộ “ăn lương Nhà nước” nhưng lại làm việc cầm chừng, sa sút tinh thần trách nhiệm đã làm ảnh hưởng đến hoạt động quản lý nhà nước trên địa bàn tỉnh<sup>10</sup>. Ở tỉnh Điện Biên, “kết quả giải ngân vốn sự nghiệp các chương trình mục tiêu quốc gia đạt thấp; tiến độ triển khai một số dự án thu hút đầu tư rất chậm; thu ngân sách từ nguồn đấu giá quyền sử dụng đất gần như chưa thực hiện được; công tác giao đất, giao rừng, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất lâm nghiệp chưa hoàn thành theo kế hoạch đề ra; kế hoạch phát triển

diện tích mắc-ca và một số cây trồng có giá trị cao chưa được quan tâm, đôn đốc thực hiện quyết liệt như Nghị quyết đề ra”<sup>11</sup>.

Dù bắt nguồn từ hạn chế về năng lực hay suy thoái về phẩm chất đạo đức thì “tu tưởng cầm chừng” ở đội ngũ cán bộ, đảng viên đều cần được nhận diện rõ ràng và kiên quyết loại bỏ. Chỉ khi từng cá nhân làm việc với tinh thần trách nhiệm cao, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm thì bộ máy của hệ thống chính trị mới được vận hành thông suốt, hiệu lực, hiệu quả. Đó cũng là điều kiện tiên quyết để đất nước bứt phá, vươn mình mạnh mẽ bước vào kỷ nguyên phát triển nhanh, hùng cường, phồn vinh và hạnh phúc.

## 2. Ý nghĩa của việc phòng, chống “tu tưởng cầm chừng” trong công tác xây dựng Đảng và hoàn thiện bộ máy của hệ thống chính trị

Thành công trong công tác phòng, chống “tu tưởng cầm chừng” góp phần nâng cao hiệu quả lãnh đạo và năng lực cầm quyền của Đảng; đồng thời, xây dựng hệ thống chính trị “mạnh”, “hiệu năng”, “hiệu lực”, “hiệu quả”. Đây cũng là yếu tố quan trọng nhằm củng cố và tăng cường niềm tin, sự tin yêu của Nhân dân đối với Đảng, từ đó tạo nền tảng xã hội vững chắc cho công cuộc phát triển đất nước.

Tuy nhiên, hiện nay vẫn tồn tại những nhận thức chưa đúng, chưa đầy đủ về cách thức xử lý cán bộ, đảng viên có “tu tưởng cầm chừng”, trong đó có biểu hiện cực đoan hóa việc đưa các cá nhân này ra khỏi bộ máy của hệ thống chính trị. Vì vậy, việc nhận thức đúng đắn, đầy đủ và nhất quán về ý nghĩa của việc phòng, chống “tu tưởng cầm chừng” trong công tác xây dựng Đảng và hoàn thiện bộ máy của hệ thống chính trị, đặc biệt trong mối quan hệ với

công tác cán bộ, là yêu cầu có ý nghĩa chiến lược. Điều này không chỉ góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, mà còn là cơ sở để phản bác các quan điểm sai trái của các thế lực thù địch đang tìm cách lợi dụng để chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ ta.

*Một là, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” để nâng cao năng lực cầm quyền của Đảng, đưa đất nước cất cánh vào “kỷ nguyên vươn mình”.*

Trong buổi nói chuyện tại Hội nghị tổng kết cải cách ruộng đất đợt II của đoàn “Thái Nguyên - Bắc Giang” (ngày 8-2-1955), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ nhiệm vụ của cán bộ lãnh đạo: “Lãnh đạo quan trọng nhất là lãnh đạo tư tưởng, phải hiểu tư tưởng của mỗi cán bộ để giúp đỡ thiết thực trong công tác; vì tư tưởng thông suốt thì làm tốt, tư tưởng nhùng nhằng thì không làm được việc”<sup>12</sup>.

Để cuộc cách mạng “tinh gọn bộ máy” thành công, trước hết, phải làm tốt công tác tư tưởng, xóa bỏ “tư tưởng cầm chừng” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, bởi cần “chỉnh đốn tư tưởng rồi mới chỉnh đốn tổ chức”<sup>13</sup>; “Toàn Đảng phải tư tưởng nhất trí, hành động nhất trí, đoàn kết nhất trí mới làm trọn nhiệm vụ của Đảng”<sup>14</sup>.

“Tư tưởng cầm chừng” của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, không chỉ ảnh hưởng tiêu cực đến động lực làm việc chung trong toàn cơ quan, đơn vị, mà còn làm “thui chột” tinh thần phấn đấu của mỗi cá nhân. Do vậy, việc phòng, chống hiệu quả “tư tưởng cầm chừng” sẽ góp phần giải quyết tốt công tác tư tưởng của cán bộ, đảng viên, người lao động. Đặc biệt, trong giai đoạn cách mạng hiện nay của dân tộc, công tác tư tưởng được thực hiện tốt là khâu mở đầu để “thống nhất hành động” trong toàn Đảng, từ đó tạo nên sức mạnh tổng

hợp đưa cách mạng đến thành công. Cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, khi loại bỏ được “tư tưởng cầm chừng” sẽ hăng hái cống hiến, quyết liệt hành động, đưa đất nước phát triển nhanh, mạnh và bền vững.

*Hai là, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” để góp phần phòng, chống lãng phí, tiêu cực, xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.*

Trong thời gian qua, nhiều dự án sử dụng nguồn vốn từ ngân sách nhà nước đã bị “treo”, chậm tiến độ hàng chục năm, gây lãng phí nghiêm trọng nguồn lực quốc gia. Điển hình như trường hợp Bệnh viện Việt Đức (cơ sở 2) và Bệnh viện Bạch Mai (cơ sở 2) trên địa bàn tỉnh Ninh Bình (Hà Nam cũ) dù được Nhà nước đầu tư với kỳ vọng giảm tải cho các cơ sở y tế ở Hà Nội, nâng cao chất lượng chăm sóc sức khỏe Nhân dân, nhưng đến nay vẫn chưa đưa vào sử dụng, gây bức xúc trong dư luận xã hội.

Lãng phí “sức lao động”, “thời giờ”, “tiền của” - dù xuất phát từ sự thờ ơ hay thiếu tinh thần trách nhiệm - chính là kẻ thù nguy hiểm nhất cản trở cuộc cách mạng “tinh gọn bộ máy”, cách mạng “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia”. Đây không phải là sự lãng phí vô tình, mà là hệ quả trực tiếp của “tư tưởng cầm chừng”, biểu hiện của sự trì trệ, bảo thủ, né tránh và thiếu khát vọng cống hiến trong một bộ phận cán bộ, đảng viên. Nó không chỉ làm “thui chột” ý chí phấn đấu của cán bộ, đảng viên, mà còn làm mai một những giá trị cốt lõi của đạo đức cách mạng, đó là “cần, kiệm, liêm, chính”. Nguy hiểm hơn, sự lãng phí này gây nên phản ứng tiêu cực trong xã hội, làm giảm sút niềm tin của Nhân dân vào bộ máy cầm quyền và vai trò lãnh đạo của Đảng. Vì vậy, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” không chỉ là nhiệm vụ

cấp thiết mà còn góp phần phòng, chống lãng phí, tiêu cực, xây dựng Đảng ta ngày càng “đạo đức”, ngày càng “văn minh” và “vững mạnh”.

*Ba là, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” để hoàn thiện hệ thống chính trị theo hướng “mạnh”, “hiệu năng”, “hiệu lực”, “hiệu quả”.*

Đất nước ta đang đứng trước ngưỡng cửa của kỷ nguyên bút phá với vị thế và uy tín quốc tế chưa từng có trong lịch sử. Cơ hội đang đặt vào tay Nhân dân Việt Nam để viết tiếp trang sử vẻ vang, đưa đất nước vươn mình bước vào kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc.

Trong bối cảnh đó, những cá nhân có “tư tưởng nhùng nhằng”, làm việc cầm chừng không chỉ cản trở tiến trình phát triển, mà còn “chiếm” mất cơ hội cống hiến của những người thật sự có khát vọng phụng sự Tổ quốc, sẵn sàng hành động, sẵn sàng bút phá để đưa đất nước cất cánh. Nếu đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị có “tư tưởng cầm chừng” thì sẽ làm chậm tiến trình đưa đất nước cất cánh. Do đó, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” không chỉ đơn thuần là yêu cầu về đạo đức hay kỷ luật hành chính, mà còn là nhiệm vụ cấp thiết nhằm sàng lọc, tạo lập một đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, thực sự mạnh về bản lĩnh, vững vàng về năng lực, sắc bén trong tư duy, quyết liệt trong hành động, sẵn sàng cống hiến, hoàn thành tốt các mục tiêu của đơn vị, địa phương và toàn quốc.

*Bốn là, phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” để bảo vệ mối quan hệ mật thiết của Đảng với Nhân dân, bảo vệ niềm tin của Nhân dân đối với vai trò lãnh đạo của Đảng, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.*

Tình trạng “bên trong cán bộ sợ sai, bên ngoài dân chúng thờ dài lo âu” không chỉ là biểu hiện của sự lúng túng trong tổ chức thực

thi nhiệm vụ mà còn là hồi chuông cảnh báo về sự rạn nứt niềm tin - một trong những điều kiện tiên quyết để duy trì sự lãnh đạo toàn diện và tuyệt đối của Đảng. Khi những nhu cầu chính đáng của Nhân dân không được giải quyết kịp thời, khi các thủ tục hành chính bị kéo dài bởi “tư tưởng cầm chừng”, “né trách nhiệm”, không dám làm, không dám chịu trách nhiệm, thì hậu quả không chỉ dừng lại ở sự trì trệ, mà còn tạo ra khoảng cách, gây ra sự thất vọng, thậm chí nghi ngờ trong lòng dân. Và chính trong những khoảng trống niềm tin ấy, các thế lực thù địch, phản động luôn tìm cách lợi dụng, thổi phồng, xuyên tạc, kích động nhằm làm phức tạp tình hình chính trị - xã hội, đồng thời khoét sâu vào mối quan hệ giữa Nhân dân với Đảng.

Để ngăn chặn nguy cơ đó, mỗi cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, cần luôn ghi nhớ lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Dân chúng đồng lòng, việc gì cũng làm được./ Dân chúng không ủng hộ, việc gì làm cũng không nên”<sup>15</sup>.

### **3. Giải pháp phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” khi thực thi công vụ của cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị hiện nay**

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: “Tư tưởng thông suốt thì mọi việc làm đều tốt. Phải làm cho tư tưởng xã hội chủ nghĩa hoàn toàn thẳng, tư tưởng cá nhân hoàn toàn thất bại”<sup>16</sup>. Vì vậy, để cán bộ, đảng viên luôn thông suốt tư tưởng, hăng hái cống hiến, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

*Thứ nhất, tuyên truyền về tính nguy hại của “tư tưởng cầm chừng” để mỗi cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, luôn có ý thức phòng, chống.*

Mỗi cán bộ, đảng viên cần khắc ghi lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Đảng ta là tổ chức cao nhất của giai cấp công nhân để phục

vụ nhân dân, phục vụ giai cấp, phục vụ cách mạng”<sup>17</sup>. “Tư tưởng cầm chừng” là biểu hiện trực tiếp của sự suy thoái trong tinh thần cách mạng, làm giảm sút hiệu quả phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân, cản trở tiến trình đổi mới và phát triển của đất nước. Do đó, tuyên truyền, giáo dục, chấn chỉnh nhận thức về nguy cơ và hậu quả của “tư tưởng cầm chừng” không chỉ là biện pháp phòng ngừa mà còn là một yêu cầu bắt buộc trong xây dựng Đảng về đạo đức, nhằm gìn giữ tinh thần chiến đấu, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trong từng cán bộ, đảng viên.

Hiện nay, toàn hệ thống chính trị nước ta đang chuyển mình mạnh mẽ để thực hiện hai cuộc cách mạng lớn: Cách mạng “tinh gọn bộ máy” và cách mạng “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia”. Trong bối cảnh đó, yêu cầu đặt ra với mỗi cán bộ, đảng viên là “phải có cái khí khái to lớn nhất và cái quyết tâm cách mạng nhất của loài người”<sup>18</sup>. Nếu cá nhân nào tự thấy mình không đủ năng lực đảm nhận vị trí công việc được giao thì cần dũng cảm, tự trọng, trung thực “tránh sang một bên”, xin chuyển giao vị trí đó cho người xứng đáng hơn.

Đối với những cá nhân còn mang tư tưởng “so đo”, tính toán, mưu lợi cá nhân khi thực thi công vụ thì cần nhớ: “Thành công và thắng lợi của Đảng, tức là thành công và thắng lợi của đảng viên. Đảng viên chỉ có một cách để tự phát triển là ra sức làm cho Đảng phát triển và thành công. Mình không thể phát triển và thành công ngoài Đảng”<sup>19</sup>.

Trong quá trình tổ chức lại bộ máy của hệ thống chính trị, cá nhân nào còn mang tâm lý “bất an”, lo lắng về vị trí công tác, về “tiền đồ cá nhân” thì cần hiểu rõ: “Chủ nghĩa xã hội là tiền

đồ chung của cả dân tộc và trong đó có tiền đồ riêng của mỗi cá nhân. Và bất kỳ làm công việc gì, ở địa vị nào mà làm tròn nhiệm vụ đều là vẻ vang, đều là anh hùng”<sup>20</sup>.

*Thứ hai, sắp xếp bộ máy “đúng người”, “đúng việc”; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có năng lực công tác và tinh thần phục vụ Nhân dân; xóa bỏ tận gốc “tư tưởng cầm chừng” trong cán bộ, đảng viên.*

Để xóa bỏ tận gốc “tư tưởng cầm chừng” trong cán bộ, đảng viên, trước hết cần làm tốt công tác nhân sự. Phải sắp xếp cán bộ đúng vị trí, giao việc đúng năng lực, “Trước khi trao công tác, cần phải bàn kỹ với cán bộ. Nếu họ gánh không nổi, chớ miễn cưỡng trao việc đó cho họ”<sup>21</sup>. Cần có quy định về trách nhiệm cá nhân, nhất là trách nhiệm của người đứng đầu đối với tiến độ công việc và thời gian giải quyết các vấn đề phát sinh.

Để cán bộ, đảng viên “không sợ sai”, “có gan làm việc”, cần giao nhiệm vụ rõ ràng, chỉ rõ những khó khăn, thách thức có thể xảy ra, những sai lầm có thể mắc phải và động viên, khích lệ họ làm việc; đồng thời, thường xuyên tổ chức tập huấn để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ, đảng viên giúp mỗi cá nhân không ngừng nâng cao năng lực giải quyết thực tiễn, đáp ứng tốt các nhiệm vụ được giao, và yên tâm khi đưa ra các quyết định.

Người đứng đầu tổ chức phải “biết rõ cán bộ”, “khéo dùng cán bộ”, “phân phối cán bộ cho đúng”<sup>22</sup>; kiên quyết loại bỏ những người “không hàng hái”, “mưu cầu cá nhân” ra khỏi đội ngũ; đồng thời, công tác đánh giá cán bộ phải được thực hiện một cách công tâm, khách quan để họ yên tâm cống hiến.

*Thứ ba, chú trọng công tác kiểm tra, giám sát tiến độ công việc; dựa vào quần chúng nhân dân để phòng, chống “tư tưởng cầm chừng”.*

Để công tác kiểm tra, giám sát đạt hiệu quả, trước hết cần lựa chọn đúng người làm công tác này. Cán bộ kiểm tra, giám sát phải là những chuyên gia, người có chuyên môn sâu, bản lĩnh vững vàng, liêm chính, “không định kiến”, không bị chi phối bởi “tình riêng”. Các cấp ủy cần tăng cường tính chủ động trong công tác kiểm tra, giám sát, từ việc bố trí nhân sự “đúng người”, “đúng việc” đến đảm bảo các kế hoạch được thực hiện đúng tiến độ và chất lượng theo yêu cầu; ra các quyết định giải quyết tình huống phát sinh theo đúng thẩm quyền và đem lại hiệu quả nhằm đảm bảo công việc được thực hiện đúng mục tiêu.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Kiểm tra phải có hệ thống nghĩa là khi đã có nghị quyết, thì phải lập tức đốc thúc sự thực hành nghị quyết ấy, phải biết rõ sự sinh hoạt và cách làm việc của cán bộ và nhân dân địa phương ấy. Có như thế mới kịp thời thấy rõ những khuyết điểm và những khó khăn, để sửa đổi các khuyết điểm và tìm cách giúp đỡ để vượt qua mọi sự khó khăn”<sup>23</sup>. Vì vậy, các cấp ủy, người đứng đầu tổ chức đảng cần “luôn luôn kiểm soát cán bộ”<sup>24</sup>; đặc biệt đối với công tác lãnh đạo, chỉ đạo các dự án đầu tư, các điểm nóng dễ phát sinh vấn đề phức tạp. Nếu phát hiện thấy cán bộ mắc sai lầm, cần nhắc nhở, hỗ trợ để họ sửa chữa ngay. Nếu trọng trách quá sức của cá nhân nhận nhiệm vụ, “tốt nhất là đổi việc khác cho thích hợp với họ, mà không cần cho họ biết vì họ không làm nổi việc kia”<sup>25</sup>. Làm như vậy là để bảo vệ cán bộ, giữ “lòng hăng hái” cho cán bộ, tránh để họ nhụt chí, rơi vào tâm lý e ngại, làm việc “cầm chừng”.

Công việc của Đảng và toàn hệ thống chính trị là để phục vụ Nhân dân. Lấy sự hài

lòng của Nhân dân làm thước đo hiệu quả phục vụ là nguyên lý cốt lõi trong xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Chính vì vậy, cần coi trọng, cụ thể hóa vai trò giám sát xã hội của Nhân dân đối với tiến độ và chất lượng thực thi công vụ của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị. Theo đó, cần công khai kế hoạch thực hiện các công trình, dự án lớn và thiết lập đầu mối liên lạc để người dân có thể tham gia đóng góp ý kiến. Đồng thời, sử dụng dư luận xã hội để cổ vũ, động viên những cán bộ, đảng viên tận tâm với công việc, thẳng thắn phê phán “tư tưởng cầm chừng” của cán bộ, đảng viên trong thực thi công vụ.

*Thứ tư, nâng cao “đạo đức cách mạng” và “tinh Đảng” cho đội ngũ cán bộ, đảng viên.*

Hiện nay, Đảng ta đang tiến hành đồng thời hai cuộc cách mạng, cách mạng “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia”, và cách mạng “tinh gọn bộ máy” để đưa đất nước cất cánh vào kỷ nguyên giàu mạnh, thịnh vượng, phát triển. Trong tiến trình cách mạng đó, mỗi cá nhân, nhất là cán bộ, đảng viên, phải xác lập cho mình một tinh thần tham gia cách mạng chân chính; phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng, vì chỉ có đạo đức cách mạng “mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang”<sup>26</sup>.

Hiện nay, hệ thống tiêu chí chuẩn mực về đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên đã được Bộ Chính trị quy định rõ tại Quy định số 144-QĐ/TW ngày 9-5-2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới. Đây là cơ sở quan trọng để xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, phong cách

công tác mẫu mực - đúng với tinh thần “cán bộ là cái gốc của mọi công việc”<sup>27</sup>, là người giữ vai trò nòng cốt trong thực hiện nhiệm vụ cách mạng trong thời kỳ mới. Để những chuẩn mực cách mạng này thực sự phát huy trong thực tiễn, mỗi cấp ủy, tổ chức đảng cần định lượng hóa các tiêu chí đạo đức cách mạng cho phù hợp với đặc thù riêng của từng cơ quan, đơn vị, đảm bảo dễ nhớ, dễ thực hiện, dễ đánh giá, góp phần thúc đẩy việc tự soi, tự sửa, tự rèn luyện trong đội ngũ cán bộ, đảng viên. Trong mỗi dịp sinh hoạt chi bộ, cần lựa chọn một chủ đề về phẩm chất đạo đức cách mạng gắn liền với thực tiễn công tác của đơn vị, qua đó

giúp cán bộ, đảng viên dễ soi mình, sửa mình, tự phấn đấu và hoàn thiện bản thân.

Để phòng, chống “tư tưởng cầm chừng” trong cán bộ, đảng viên hiện nay, cần tập trung sinh hoạt tư tưởng, động viên cán bộ, đảng viên “dám đi đầu”, “dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đột phá vì lợi ích chung”<sup>28</sup>. Mỗi cá nhân, khi đã được vinh dự đứng vào hàng ngũ của Đảng, phải luôn ý thức và tự nhắc nhở mình: “Bất kỳ bao giờ, bất kỳ việc gì, đều phải tính đến lợi ích chung của Đảng, phải đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết, việc của cá nhân và lợi ích của cá nhân phải để lại sau”<sup>29</sup> ■

- <sup>1</sup> Phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị sơ kết 1 năm hoạt động của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cấp tỉnh, <https://baochinhphu.vn>, ngày 19-6-2023.
- <sup>2,4</sup> Phát biểu của Tổng Bí thư Tô Lâm tại Hội nghị toàn quốc quán triệt, triển khai Nghị quyết Trung ương 11, <https://tapchiquptd.vn>, ngày 16-4-2025.
- <sup>3</sup> Ban Chấp hành Trung ương, *Kết luận số 155-KL/TW* ngày 17-5-2025 về một số nhiệm vụ trọng tâm cần tập trung thực hiện về sắp xếp tổ chức bộ máy và đơn vị hành chính từ nay đến ngày 30-6-2025.
- <sup>5</sup> Xem: *Xử lý lò sũa cho trẻ em từ Australia về TPHCM 1 tháng không lấy ra được*, <https://vovgov.vn>, ngày 12-11-2021.
- <sup>6</sup> Xem: Quế Hà, Bình Thuận: Có tình trạng cán bộ làm việc cầm chừng, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, <https://thanhnien.vn>, ngày 6-7-2022.
- <sup>7</sup> Xem: Hương Giang, Thủ tướng: Chậm báo cáo về các dự án tôn động sẽ xử lý nghiêm, <https://thanhtra.com.vn>, ngày 25-2-2025.
- <sup>8</sup> Xem: Quốc Nam, *Đến chúc mừng ngày 8-3, Trung tâm*

*15 người chỉ có 1 người làm việc, đề nghị dừng bỏ nhiệm giám đốc*, <https://tuoitre.vn>, ngày 6-3-2025.

- <sup>9, 15, 21, 23, 24, 25, 27</sup> Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.5, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.167, 333, 320, 637, 314, 322, 309.
- <sup>10</sup> Xem: Thúy Diễm, “Tuýt còi” cán bộ, công chức làm việc cầm chừng, sa sút tinh thần, <https://dantri.com.vn>, ngày 1-6-2025.
- <sup>11</sup> Lê Lan, *Còn tình trạng cán bộ làm việc cầm chừng, e ngại, sợ trách nhiệm*, <https://nhandan.vn>, ngày 8-1-2024.
- <sup>12</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.9, tr.309.
- <sup>13, 14</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.7, tr.415, 415.
- <sup>16, 26</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.11, tr.590, 601.
- <sup>17</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.15, tr.291.
- <sup>18, 19, 29</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.6, tr.288, 291, 290.
- <sup>20</sup> Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.12, tr.493.
- <sup>22</sup> Xem: Hồ Chí Minh, *Sđđ*, t.5, tr.314.
- <sup>28</sup> *Cơ sở định vị mục tiêu đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới và những định hướng chiến lược*, <https://special.nhandan.vn>, ngày 25-11-2024.